
FOLKETINGET

Europaudvalget og Erhvervs- og Vækstudvalget

EU-konsulenten

EU-note

Til: Udvalgenes medlemmer

Dato: 18. januar 2016

Grøn bog om liberalisering af markedet for finansielle tjenesteydelser i EU

Sammenfatning

Europa-Kommissionen fremlagde den 10. december 2015 en grøn bog om liberaliseringen af markedet for finansielle tjenesteydelser i EU.

Kommissionen stiller her en lang række spørgsmål til bl.a. EU-landenes regeringer og parlamenter om, hvordan EU kan gennemføre en yderligere liberalisering af markedet for finansielle tjenesteydelser.

Sidste frist for at sende bemærkninger til Kommissionens udspil er den 18. marts 2016.

Kommissionen fremlagde den 10. december 2015 en grøn bog om finansielle tjenesteydelser i detailledet¹. Grøn bogen skal sætte gang i en debat om, hvordan EU kan gennemføre yderligere liberalisering af markedet for finansielle tjenesteydelser såsom lån og forsikringer.

Ifølge Kommissionen foregår der i dag i EU kun i et meget begrænset omfang salg af finansielle tjenesteydelser på tværs af landegrænserne. Det skyldes især, at forbrugerne ikke kender til eller har tillid til forsikringer eller banklån

¹ Grøn bogen om finansielle tjenesteydelser findes i Kom(2015)0630 af 10. december 2015.

fra udbydere i andre EU-lande, og at udbydere af de finansielle tjenesteydelser ikke tilbyder produkterne i andre EU-lande.

Det ønsker Kommissionen at gøre noget ved. Digitaliseringen og det øgede salg af produkter over internettet gør det muligt for de europæiske virksomheder at udbyde finansielle tjenesteydelser hvor som helst i EU.

Med grønbogen ønsker Kommissionen at indlede en høring blandt EU-landenes regeringer og parlamenter, Europa-Parlamentet og civilsamfundet om, hvordan EU bedst kan liberalisere markedet for finansielle tjenesteydelser. Kommissionen stiller i den forbindelse en lang række spørgsmål², som den beder høringsparterne om at tage stilling til. Høringen løber indtil den 18. marts 2016, hvor der er mulighed for at udtale sig om sagen til Kommissionen.

Hvad er problemet?

Kommissionens udspil sigter på at tackle i hvert fald fire problemer.

For det første er der for lidt salg af finansielle tjenesteydelser på tværs af landegrænserne i EU. Ifølge Kommissionen køber blot 3 pct. af de europæiske forbrugere bankprodukter i et andet EU-land end det land, hvor de er bosat. Kun 5 pct. af alle forbrugslån i EU optages i et andet EU-land, mens grænseoverskridende lån inden for euroområdet udgør mindre end 1 pct. af husholdningernes samlede lånemasse. På forsikringsområdet udgjorde forsikringspolicer, som var tegnet i et andet EU-land, blot 3 pct. af det samlede bruttobeløb i 2011 og 2012.

For det andet er der store prisforskelle på sammenlignelige finansielle tjenesteydelser i de enkelte EU-lande. Ifølge Kommissionen svinger eksempelvis de årlige gebyrer, som opkræves for et kreditkort, fra 9,10 euro i Rumænien til 114 euro i Slovakiet. Prisen på sammenlignelige forsikringer varierer tilsvarende fra land til land. F.eks. svinger den månedlige præmie på visse typer af livsforsikringer fra 10 euro i Slovakiet til 65 euro i Storbritannien.

For det tredje mener Kommissionen, at der i flere EU-lande er utilstrækkelig konkurrence. F.eks. havde de fem største banker i Grækenland en markeds-

² De i alt 33 spørgsmål kan læses i grønbogen, som kan findes ved brug af brug af nedenstående link:
[http://www.eu.dk/samling/20151/kommissionsforslag/KOM\(2015\)0630/forslag/1285711/1579735.pdf](http://www.eu.dk/samling/20151/kommissionsforslag/KOM(2015)0630/forslag/1285711/1579735.pdf)

andel tæt på 95 pct. i 2013. I Estland sad de fem største livsforsikringselskaber på 100 pct. i 2013.

Endelig er forbrugernes lyst til at skifte selskab ifølge Kommissionen tilsyneladende meget beskeden på det finansielle område. Ifølge tal fra Eurobarometeret fra 2012 havde kun 15 pct. af forbrugerne med et personligt lån eller et kreditkort forsøgt at skifte udbyder.

Hvad kan EU gøre fremover?

Overordnet set er der ifølge Kommissionen især behov for at øge konkurrencen på det indre marked for finansielle tjenesteydelser, hvis man skal komme ovenstående problemer til livs og sætte gang i væksten.

Kommissionen er i den forbindelse navnlig interesseret i at finde ud af, hvordan digitaliseringen og brugen af innovativ teknologi bedst kan bidrage til at fjerne hindringer og dermed være med til at styrke forbrugernes tillid til at købe finansielle tjenesteydelser på tværs af landegrænserne og skabe nye markedsmuligheder for leverandørerne af finansielle tjenesteydelser.

Nedenfor vil vi kort gennemgå Kommissionens forskellige forslag til, hvordan EU kan henholdsvis.

- I. Gøre det lettere for forbrugerne at købe finansielle tjenesteydelser i et andet EU-land.
- II. Være med til at skabe nye markeder for leverandører af finansielle tjenesteydelser.

I. Lettere for forbrugerne at købe finansielle produkter i et andet EU-land

Øge forbrugernes tillid til finansielle tjenesteydelser i andre EU-lande

Ifølge Kommissionen mangler forbrugerne i EU tillid til finansielle tjenesteydelser udbudt af leverandører i andre EU-lande. Der er bl.a. derfor brug for let forståelig information til forbrugerne, som kan gøre dem i stand til fuldt ud at forstå, hvad det er for et produkt, de køber, og hvor meget det koster. Forbrugerne kan så bedre sammenligne fordele og ulemper ved de forskellige produkter på markedet.

En af de vigtigste årsager til, at forbrugerne kun sjældent skifter bank eller forsikringselskab, er, ifølge Kommissionen, at de mangler kendskab til, hvad

der udbydes af finansielle produkter i de andre EU-lande. Men også andre hindringer såsom manglende kendskab til sproget i de øvrige EU-lande, spiller ind, hvis forbrugerne f.eks. ønsker at forhøre sig nærmere om et produkt.

Kommissionen foreslår derfor, at der oprettes uafhængige sammenligningsportaler, hvor forbrugerne kan skaffe sig viden om de finansielle produkter, der udbydes i EU. Det vil give forbrugere, som ønsker at skifte bank eller forsikringsselskab, bedre mulighed for at vurdere og vælge mellem de forskellige produkter. Ifølge Kommissionen kan sammenligningsportalerne desuden være med til at skabe øget konkurrence mellem de finansielle virksomheder³.

Derudover er det vigtigt, at forbrugerne har let adgang til at klage over finansielle tjenesteydelser, som er købt i et andet EU-land. Manglende klageadgang afskrækker forbrugerne fra at købe finansielle produkter på tværs af landegrænser. Kommissionen oprettede allerede i 2001 det såkaldte FIN-NET, som er et frivilligt og uformelt netværk til løsning af konflikter om finansielle tjenesteydelser. Netværket samler ombudsmænd, klagebehandlere og andre relevante instanser fra hele EU. Det er dog ikke alle EU-lande, som er repræsenteret i netværket, ligesom det ikke er alle områder inden for den finansielle sektor, som er dækket af netværket⁴.

Adgangen til finansielle tjenesteydelser i andre EU-lande

Forbrugerne bør ifølge Kommissionen have adgang til finansielle tjenesteydelser fra et hvilket som helst sted i EU. Dette er dog sjældent muligt. Ofte er EU's forbrugere forment adgang til finansielle tjenesteydelser i de andre EU-lande. På forsikringsområdet er det eksempelvis forbrugernes bopæl snarere end deres personlige risikoprofil, der er afgørende for, om de kan tegne en forsikring hos et forsikringsselskab i et andet EU-land. Online udbydere af finansielle tjenesteydelser anvender forskellige former for geografisk blokering⁵.

Kommissionen planlægger derfor at fremlægge et lovforslag senest medio 2016, som skal fjerne uberettiget geografisk blokering og mere generelt fore-

³ Sammenligningsportaler er dog allerede meget almindelige i forsikringssektoren, og med betalingskontodirektivet er der indført pligt til et etablere mindst et sammenligningswebsted i hvert enkelt EU-land, der skal vise bl.a. priser og gebyrer på at have en bankkonto.

⁴ Danske medlemmer af FIN-NET er Ankenævnet for Forsikring, Ankenævnet for Investeringsfonde, Realkreditankenævnet og Pengeinstitutankenævnet, mfl.

⁵ Det kan f.eks. ske ved at blokere for adgangen til webstedet eller ved ikke at tillade afslutningen af en handel ved at stille krav om specifikke dataformater, der er begrænset til bestemte lande (f.eks. postnumre eller betalingsoplysninger).

bygge forskelsbehandling af forbrugerne på baggrund af deres bopæl eller nationalitet.

Bedre portabilitet for finansielle produkter

Der er også brug for at forbedre portabiliteten for finansielle tjenesteydelser i EU. I dag kan mange EU-borgere i en række tilfælde ikke nyde godt af de finansielle tjenesteydelser, de har købt i deres hjemland, hvis de flytter til et andet EU-land. Ifølge Kommissionen er dette bl.a. et problem for nogle private sundhedsforsikringer, som begrænser retten til ydelserne til det EU-land, hvor forbrugeren har bopæl og har tegnet forsikringen. Tilsvarende problemer findes ifølge Kommissionen for livsforsikringer, som ofte har begrænset dækning, så de kun er gyldige i det EU-land, hvor forsikringstageren har sin sædvanlige bopæl. Kommissionen spørger derfor i grønbogen om, hvad EU kan gøre for at fremme portabiliteten for finansielle tjenesteydelser som f.eks. livsforsikringer og private sundhedsforsikringer.

II. Nye markeder for leverandører af finansielle tjenesteydelser

Ifølge Kommissionen støder leverandører af finansielle tjenesteydelser ofte på problemer, hvis de vil gøre forretninger i andre EU-lande uden at etablere sig med virksomhed i landet. De vælger derfor ofte ikke at udbyde deres produkter uden for deres eget land. Hvis der skal skabes nye markeder for salget af finansielle tjenesteydelser, er der ifølge Kommissionen brug for, at virksomhederne bliver bedre til at udnytte digitaliseringen og udvikle innovative internetbaserede finansielle tjenesteydelser. Der er samtidig behov for at mindske virksomhedernes omkostninger og de risici og hindringer, der er forbundet med at sælge finansielle tjenester på tværs af landegrænserne i EU.

Øget brug af e-signatur

En af de hindringer, der ifølge Kommissionen findes i dag, er reglen om, at banker skal kunne identificere deres kunder. Det er et krav, som bl.a. blev introduceret med EU's direktiv om bekæmpelse af hvidvaskning af penge – den såkaldte KYC-kontrol⁶.

⁶ KYC står for "Know Your Customer". Med den seneste ændring i 2015 af hvidvaskningsdirektivet blev der dog indført en risikobaseret tilgang, som tillader store fleksibilitet af hensyn til særlige nationale forhold

De mere detaljerede KYC-krav varierer fra EU-land til EU-land. I nogle lande tillades fjernidentifikation af nye kunder ved brug af eksempelvis webcam eller scannede dokumenter. Dette er dog ifølge Kommissionen ikke muligt i alle EU-lande. Derudover begrænser reglerne i visse EU-lande også muligheden for at fjernunderskrive kontrakter, hvilket vanskeliggør muligheden for at skaffe kunder i andre EU-lande. Dette begrænser muligheden for at få sat gang i den grænseoverskridende handel med finansielle tjenesteydelser.

Kommissionen ser dog håb forude, idet forordningen om elektronisk identifikation og elektroniske tillidstjenester⁷ (såsom e-signaturer, e-segl, tidsstempler, mv.) træder i kraft den 1. juli 2016. Den nye lovgivning vil ifølge Kommissionen gøre det lettere for finansielle virksomheder at identificere kunder fra andre EU-lande gennem e-identifikation og dermed fjerne en væsentlig hindring for den grænseoverskridende handel med finansielle tjenesteydelser.

Adgang til kundeoplysninger

Et andet væsentligt problem for de finansielle virksomheder er ifølge Kommissionen, at de har svært ved at vurdere nye kunders kreditværdighed. Virksomhederne har kun begrænset adgang til kundeinformation i andre EU-lande, hvilket gør det vanskeligt for dem at tilbyde deres ydelser på nye markeder. Kreditorer har ganske vist ret til at konsultere kreditdatabaser i andre EU-lande for at vurdere kunders kreditværdighed. Men ifølge Kommissionen er der store forskelle på, hvad det er for oplysninger, der registreres i de forskellige kreditdatabaser.

Forskellige aftaleretlige krav i EU-lande

Et andet vigtigt problem er ifølge Kommissionen, at der ofte er store forskelle i de lovkrav, der gælder i de enkelte EU-lande, for så vidt angår især aftaleretten. Disse forskelle kan ifølge Kommissionen give anledning til betydelige omkostninger og risici for virksomheder, som ønsker at gøre forretninger i andre EU-lande. Kommissionen anslår, at den gennemsnitlige aftaleretlige omkostning for ikkefinansielle virksomheder er 10.000 euro pr. EU-land. For finansielle virksomheder vil omkostningerne ifølge Kommissionen blive endnu større takket være en række specifikke love og bestemmelser, som gælder for sektoren.

⁷ E-identifikation er den proces, der sikrer en utvetydig identifikation af en person ved hjælp af elektroniske midler. Det kan f.eks. være gennem en e-signatur som NEM-id, som vi kender i Danmark.

Oprettelse af one stop-shops

Endelig bør EU-landene ifølge Kommissionen gøre mere for at hjælpe virksomheder med at fungere inden for gældende EU-retlige rammer, når de leverer finansielle tjenesteydelser i et andet EU-land. I dag bistår EU-netværket SOLVIT virksomheder, hvis de støder på offentlige myndigheder, som ikke anvender EU-retten korrekt. Men EU-landene kunne hjælpe virksomhederne yderligere med praktisk bistand, når de vil levere finansielle tjenesteydelser på tværs af landegrænserne (f.eks. ved at etablere one stop-shops).

Næste skridt

Kommissionen vil arrangere en konference i første halvdel af 2016, hvor den vil gennemgå resultaterne af høringen og drøfte de prioriterede områder fra grønbogen. Kommissionen ventes at offentliggøre en handlingsplan for det videre arbejde med liberaliseringen af finansielle tjenesteydelser i detailledet i løbet af sommeren 2016.

Med venlig hilsen
Morten Knudsen
(3695)